

To mt 4
9520 Mierzele
Tel. : 053 77 66 66
Fax. : 053 77 66 60
e-mail : devloo@vdvaccountants.be

Voskenslaan 127
9000 Gent
Tel. : 0486/17.47.57

www.vdvaccountants.be

www.vdvaccountants.be

De fiscale aspecten van de overdracht van een onderneming

u kunt uw onderneming overdragen door een overdracht van activa ("asset deal") of van aandelen ("share deal"). Naast een aantal juridische en boekhoudkundige verschilpunten heeft deze keuze tevens fiscale gevolgen, die we in deze bijdrage belichten.

- De overdracht van een onderneming kan:
  - door de verwerving van aandelen ("share deal");
  - of door de overname van activa ("asset deal").
- Diverse factoren van strategische en/of subjectieve aard bepalen de keuze.
- Fiscaal is de verkoop van aandelen ("share deal") gunstiger voor de verkoper.
- In de praktijk wordt de fiscale heffing bij een "asset deal" verrekend in een hogere overnameprijs.

Overdracht van activa door een natuurlijk persoon

■ Volledige en definitieve stopzetting

Bij een volledige, definitieve stopzetting van uw beroepswerkzaamheden worden meerwaarden *op materiële of financiële vaste activa* belast tegen 16,5 % (+ de gemeentebelasting), en dit ongeacht hun gebruikstermijn. Voor meerwaarden *op immateriële vaste activa* bedraagt dit 33 % (+ de gemeentebelasting), voor zover de belastbare nettowinst (of de baten) van de voorbije vier jaar niet overschreden wordt. Het deel boven dit bedrag wordt belast tegen het progressieve tarief van de personenbelasting (art. 171 WIB). Stopt u uw activiteiten echter op 60 jaar of ouder, door een

overlijden of door een gedwongen definitieve stopzetting, dan daalt het tarief van 33 % tot 16,5 %.

De meerwaarden zijn volledig, maar tijdelijk, vrijgesteld indien u de activiteit in familieverband voortzet. Dit geldt ook bij inbreng van een bedrijfstuk of algemeenheid van goederen in een vennootschap gelegen in de Europese Unie, op voorwaarde dat er sprake is van rechtmatige financiële of economische behoeften (art. 46 WIB). Voor de overnemer geldt het neutraliteitsprincipe (afschrijvingen, minder- of meerwaarden op de overgedragen activa gebeuren alsof er geen inbreng was).

■ Niet naar aanleiding van de stopzetting verwezenlijkte meerwaarden

Meerwaarden op materiële of financiële vaste activa die u reeds *meer dan vijf jaar voor uw beroepswerkzaamheid* gebruikte, worden belast tegen 16,5 %. Voor meerwaarden op materiële of financiële vaste activa die u *minder dan vijf jaar* gebruikte en meerwaarden op andere activa gelden de normale tarieven van de personenbelasting.

■ Gespreide taxatie van de meerwaarde

Sommige meerwaarden op *vaste activa (immateriële en materiële)*, kunnen *gespreid* worden *belast* (art. 47 WIB). U moet *de ontvangen verkoopwaarde* opnieuw beleggen, binnen 3 (soms 5) jaar en uiterlijk bij de stopzetting van uw activiteit, in afschrijfbaar immateriële of materiële activa die u in België gebruikt voor uw beroepswerkzaamheden. De heffing gebeurt gespreid volgens de afschrijvingen.

Overdracht van activa door een vennootschap

Verkoop van activa (en passiva), met uitzondering van de vennootschapsaandelen, geniet geen fiscaal bijzondere behandeling. Meerwaarden die vennootschappen realiseren op de ver-

koop van activa zijn belastbaar tegen het normale tarief in de vennootschapsbelasting. Wel is het stelsel van de gespreide heffing ook hier van toepassing (cfr. art 47 WIB).

Meerwaarden op aandelen gerealiseerd door een natuurlijk persoon

De meerwaarden die u als natuurlijk persoon realiseert bij de overdracht van aandelen, zijn *vrijgesteld* indien het geen speculatie betreft en u ze binnen *het normale beheer van uw privé-vermogen* verwerft (art. 90, 1° WIB). Is dit niet het geval, dan zijn ze afzonderlijk belastbaar tegen 33 % (+ de gemeentebelasting). Opgelet: draagt u, als natuurlijk persoon, een belangrijke deelneming in een binnenlands vennootschap over aan een buitenlands rechtspersoon, dan worden de gerealiseerde meerwaarden steeds

belast tegen 16,5 % (+ de gemeentebelasting) (art. 90, 9° WIB). Om belastingontduiking te vermijden, zijn de meerwaarden die bij een overdracht werden verwezenlijkt in het jaar voor de verwerving door de buitenlands rechtspersoon, belastbaar voor de initiële overdrager (art. 94 WIB). Aandelen verkopen aan een Belgische tussenholding die de aandelen doorverkoopt aan de buitenlands rechtspersoon, is dus fiscaal niet neutraal.

Meerwaarden op aandelen gerealiseerd door een vennootschap

De door vennootschappen gerealiseerde meerwaarden op aandelen (verkoop, ruiling, schenking of inbreng) zijn *volledig en onvoorwaardelijk vrijgesteld* van vennootschapsbelasting wanneer u het geheel van de dividenden als definitief belaste inkomsten (DBI) van de winst kunt aftrekken (art. 202 § 1 en 203 WIB). De DBI-minimumcriteria (5 % van het kapitaal of een aanschaffingswaarde van € 1.200.000) en de onaantastbaarheidsvoorwaarde gelden niet, de

bezitsduur heeft geen belang en er is geen wederbeleggingsverplichting.

Maar vennootschappen kunnen *geboekte waardeverminderingen en minderwaarden op aandelen fiscaal niet aftrekken*. Enige uitzondering zijn de minderwaarden veroorzaakt door de totale verdeling van het maatschappelijk vermogen, en dit beperkt tot het door de aandelen vertegenwoordigde werkelijk gestort maatschappelijk kapitaal (art. 198, lid 1, 7° WIB).

Indirecte belastingen bij overdracht

■ Belasting op de Toegevoegde Waarde (BTW)

Bij een *aandelenoverdracht* is geen BTW verschuldigd door de overdrager, tenzij op kosten i.v.m. de aan- en verkoop van aandelen (bv. advies). Volgens de Administratie is deze BTW niet aftrekbaar, al betwisten sommige auteurs dit. In principe kennen alle *overgedragen activa* binnen het BTW-stelsel elk hun eigen tarief. Bij inbreng van een algemeenheid van goederen of een bedrijfstak is geen BTW verschuldigd wanneer de inbrenggenieter een BTW-belastingplichtige is die de activiteit voortzet (de zgn. "fictie van voortzetting"). De inbrenggenieterende vennootschap neemt de plaats in van de inbrenger, wiens rechten en plichten hij overneemt.

■ Registratierechten

Elke *overdracht van activa* heeft zijn specifieke regime van registratierechten (bv. 12,5 % of 10 % (Vlaams Gewest) op de overdracht van onroerende goederen). Bij de inbreng van een algemeenheid van goederen of een bedrijfstak is een registratierecht van 0,5 % verschuldigd. Op de *overdracht van aandelen* zijn geen regis-

tratierechten verschuldigd. Bij registratie van de akte die de *verkoop of ruil van aandelen* regelt, geldt enkel het algemeen vast recht. Bij *inbreng van aandelen* in een vennootschap met statutaire zetel (of zetel van werkelijke leiding) in België, is 0,5 % verschuldigd, met uitzondering van de aandelenruil (de zgn. "*fusion à l'anglaise*"). Bij inbreng van aandelen waarbij de inbrenggenieterende vennootschap ten minste 75 % van het maatschappelijk kapitaal verwerft van de uitgevende vennootschap, geldt sinds 15 januari 1999 een vrijstelling hiervan. Naast een aantal vormvoorwaarden moeten zowel de vennootschap die de inbreng verkrijgt, als de vennootschap waarvan de aandelen zijn ingebracht, hun zetel van werkelijke leiding of hun statutaire zetel in een Europese lidstaat hebben. Bovendien moet de inbreng uitsluitend worden vergoed door nieuwe aandelen (storting in contanten is toegestaan tot maximum een tiende). In bepaalde gevallen, bv. bij overdracht van aandelen van een vastgoedvennootschap, zou de Administratie kunnen oordelen dat het *de facto* gaat om een overdracht van onroerende goederen i.p.v. een aandelenoverdracht, zodat het evenredige mutatierecht van 12,5 % of 10 % (Vlaams Gewest) verschuldigd is.

Fiscale overwegingen door de overnemer

Door het vrijstellingsregime is de "share deal" het interessantst voor de verkoper. Voor de koper is de "asset deal" gunstiger, aangezien de aankoopprijs afschrijfbaar is. Het verkrijgen van aandelen is niet fiscaal afschrijfbaar. De *prijstoeslag* die u eventueel bovenop de reële waarde van de aandelen betaalt, mag u, volgens de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, niet beschouwen als een boekhoudkundige "goodwill" (Advies van 1 februari 1989). U mag deze niet fiscaal afschrijven. Slechts uitzonderlijk kan de onderneming de betaalde meerprijs ten laste nemen van het resultaat (bv. grove vergissing bij waardering, duurzame ontwaarding onmiddellijk na de aankoop, en verdwijnen na

de overname van de elementen die leidden tot de prijstoeslag). Sinds de Wet van 23 oktober 1991 is elke minderwaarde of waardevermindering op aandelen verboden. Dit is dus enkel relevant inzake prijstoeslagen betaald voor andere activa (zoals een onroerend goed, handelszaak, bedrijfstak, enz.). Indien een vennootschap activa zou verkopen *onder de prijs*, kan men dit beschouwen als het verstrekken van een *abnormaal of goedgunstig voordeel* (art. 26 WIB). Dit voordeel wordt dan gevoegd bij de winst van de verstrekker, tenzij het reeds in aanmerking werd genomen voor het bepalen van de belastbare grondslag van de Belgische genieter.

Niet-tegenstelbare overdrachten

De verkoop, cessie of inbreng van aandelen, obligaties, schuldvorderingen enz. aan een buitenlandse vennootschap of natuurlijk persoon, die in het land waar hij is gevestigd, niet aan een inkomstenbelasting is onderworpen (of aan een aanzienlijk gunstiger regime), kan niet worden tegengeworpen aan de Administratie der Directe Belastingen (art. 344, § 2 WIB). Tenzij u bewijst dat de verrichting beantwoordt aan

rechtmatige financiële of economische behoeften, of dat u voor de verrichting een tegenwaarde hebt ontvangen, waarvan de inkomsten in België een normale belastingdruk ondergaan. Omtrent het bestaan van rechtmatige financiële of economische behoeften, kunt u een voorafgaand fiscaal akkoord ("ruling") aanvragen (art. 345 WIB).

Aftrekbare verliezen

In geval van verwerving of wijziging tijdens de belastbare periode van de controle van de vennootschap die niet beantwoordt aan rechtmatige financiële of economische behoeften, zijn de vorige beroepsverliezen niet aftrekbaar van

de winst van die periode, noch van die van enige latere belastbare periode. Ook hier kunt u een voorafgaand fiscaal akkoord vragen (art. 207 WIB).

Conclusie

Zoals uit deze bijdrage moge blijken, speelt de fiscale behandeling een belangrijke rol bij de keuze tussen een "share deal" of een "asset deal". In het algemeen kan worden gesteld dat een activa-transactie minder aangewezen is wanneer er zich aanzienlijke onroerende goederen bevinden onder de activa, aangezien in dat geval registratierechten verschuldigd zijn. Indien het een vennootschap betreft met enkele onroerende goederen, kan de aandelenverkoop geherkwalificeerd worden als verkoop van onroerende goederen. Een "asset deal" kan daarentegen wel aangewezen zijn bij belangrijke fiscale verliezen in de doelvennootschap. Ook wanneer het de bedoeling is om belangrijke investeringen te doen na de overdracht, kan een verkoop van de activa fiscaal interessanter zijn. Het dient evenwel te worden benadrukt dat elk geval verschillend is en steeds een grondige voorstudie vereist.

